

MBU - Rådmandsmøde (Rådmandsmøde)

11-03-2025 12:00 - 13:15

Grøndalsvej 2, lokale 1128

Information:**Deltagere:**

Helle Bach Lauridsen
Ole Kiil Jacobsen
Jette Bjørn Hansen
Morten Korsgaard Kristensen
Rasmus Rosendahl Brink Graff (afbud)
Nikolaj Harbjerg
Rasmus Ellermann-Aarslev
Stefan Møller Christiansen (afbud)
Susanne Holst
Tanja Nyborg
Thomas Medom

Pkt. 2: Tid: 10 min. Deltagere: Randi Theill Reimann

Pkt. 3: Tid: 15 min. Deltagere: Iben Sand Olesen

Pkt. 6: Tid: 20 min. Deltagere: Ninna Elisabeth Holm

Indhold

Punkt 1: Godkendelse af referat fra den 4. marts 2025.....	1
Punkt 2: Byrådsindstilling vedr. forslag fra RV om bedre balance mellem kommunale og selvejende institutioner på dagtilbudsområdet.....	2
Punkt 3: Det vilde problem Unges mentale sundhed og trivsel (TN).....	3
Punkt 4: Forberedelse af byrådsmødet den 12. marts 2025.....	4
Punkt 5: Evt.....	4

Punkt 1: Godkendelse af referat fra den 4. marts 2025

MBU - Rådmandsmøde (Rådmandsmøde)

04-03-2025 11:00 - 13:15

Rådhuset, rådmandens kontor

Information:**Deltagere:**

Helle Bach Lauridsen
Ole Kiil Jacobsen
Jette Bjørn Hansen
Morten Korsgaard Kristensen
Rasmus Rosendahl Brink Graff
Nikolaj Harbjerg
Rasmus Ellermann-Aarslev
Stefan Møller Christiansen
Susanne Holst
Tanja Nyborg
Thomas Medom

Punkt 2: 15 minutter. Deltager Iben Sand Olesen

Punkt 3: 10 minutter. Deltager: Ninna Elisabeth Holm

Punkt 6: 15 minutter. Deltagere: Ninna Elisabeth Holm og Stine Jepsen

Punkt 7. 30 minutter. Deltagere. Martha Berdiin og Anita Frost

Indhold

Punkt 1: Godkendelse af referat fra den 25. februar 2025.....	1
Beslutning for Punkt 1: Godkendelse af referat fra den 25. februar 2025.....	1
Punkt 2: Det vilde problem Unges mentale sundhed og trivsel.....	1
Beslutning for Punkt 2: Det vilde problem Unges mentale sundhed og trivsel.....	1
Punkt 3: Midlertidig løsning på pasningssituationen i Lisbjerg.....	1
Beslutning for Punkt 3: Midlertidig løsning på pasningssituationen i Lisbjerg.....	1
Punkt 4: Forberedelse til Børn og Unge-udvalget den 5. marts 2025.....	2
Beslutning for Punkt 4: Forberedelse til Børn og Unge-udvalget den 5. marts 2025.....	2
Punkt 5: Evt.....	2
Beslutning for Punkt 5: Evt.....	2

Punkt 1: Godkendelse af referat fra den 25. februar 2025

Beslutning for Punkt 1: Godkendelse af referat fra den 25. februar 2025

Godkendt

Punkt 2: Det vilde problem Unges mentale sundhed og trivsel

Tid 15 min.

Deltager: Iben Sand Olesen

Beslutning for Punkt 2: Det vilde problem Unges mentale sundhed og trivsel

Punktet blev udsat på grund af sygdom

Punkt 3: Midlertidig løsning på pasningssituationen i Lisbjerg

Tid 10 min.

Deltager Ninna Elisabeth Holm

Beslutning for Punkt 3: Midlertidig løsning på pasningssituationen i Lisbjerg

Deltager: Ninna Elisabeth Holm

Forvaltningschef Nikolaj Harbjerg har sat forslaget på dagsorden, med henblik på at drøfte og godkende en midlertidig løsning på pasningssituationen i Lisbjerg.

Den seneste tid har der været stor opmærksomhed på pasningssituationen i Lisbjerg og uoverensstemmelsen mellem efterspørgslen af pasningspladser og udbuddet heraf, hvor efterspørgslen overstiger udbuddet. Der mangler altså lokale pasningspladser i Lisbjerg.

Det indstilles, at:

- (1) Det drøftes og der tages stilling til, hvorvidt der skal oprettes midlertidig kapacitet på Elsted Byvej 40 for børnene fra Lisbjerg.
- (2) Der skal træffes beslutning om hvorledes udvalget skal orienteres om beslutningen.

Bemærkninger

Rådmandsmødet drøftede hvor kompetencen til at træffe den type beslutninger. Det blev konkluderet, at den findes i MBU, når der overvejende er tale om driftsudgifter og der ikke er anlægsspørgsmål.

Det blev i den forbindelse nævnt at samarbejdet med MTM om løsningen har fungeret smidigt og godt.

Beslutning

Det blev besluttet, at der oprettes midlertidig kapacitet på Elsted Byvej for 40 børn fra Lisbjerg.

Formanden for Fællesrådet skal orienteres om, at denne løsning vælges frem for kapacitet på Lisbjergskolen, og om hvorfor denne løsning er valgt.

Der udsendes pressemeddelelse, når der er fundet en indflytningsdato.

Udvalget orienteres

Opfølgning: NH

Punkt 4: Forberedelse til Børn og Unge-udvalget den 5. marts 2025

- 1. Godkendelse af dagsorden**
- 2. Referat fra udvalgmødet d. 19.02.25**
- 3. Vikardækning og skolernes vikarmodeller**
- 4. Bedre vilkår for iværksættere**
- 5. Udvalgets forberedelse til budget 2026**
- 6. Skriftlige orienteringer**
- 7. Sager på vej**
- 8. Eventuelt**

Beslutning for Punkt 4: Forberedelse til Børn og Unge-udvalget den 5. marts 2025

Beslutning

Det blev besluttet, at materialet til de kommende udvalgsdrøftelser om budgetudfordringer godkendes i GO.

Punkt 5: Evt.

Beslutning for Punkt 5: Evt.

Intet til referat

Punkt 2: Byrådsindstilling vedr. forslag fra RV om bedre balance mellem kommunale og selvejende institutioner på dagtilbudsområdet

Tid: 10 min. Deltagere: Randi Theill Reimann

Beslutningsmemo

28. februar 2025
Side 1 af 2

Emne **Godkendelse af byrådsindstilling vedr. forslag fra RV om bedre balance mellem kommunale og selvejende institutioner på dagtilbudsområdet**
Til Rådmanden

Børn og Unge
Administration og Rådgivning
Aarhus Kommune

1. Hvorfor fremsendes forslaget?

Forvaltningschef Nikolaj Harbjerg har sat forslaget på dagsordenen med henblik på, at rådmanden godkender byrådsindstillingen, der er et svar på et forslag fra Radikale Venstre om at få flere selvejende dagtilbud i kommunen.

Sekretariat-Grøndalsvej
Grøndalsvej 2
8260 Viby J

I byrådsindstillinger indstilles til, at byrådet godkender forslaget.

Direkte telefon: 26 64 00 54

2. Indstilling – hvad skal der tages stilling til?

Det indstilles til rådmanden, at

1. godkende vedlagte udkast til byrådsindstilling med svar på forslag fra RV om bedre balance mellem kommunale og selvejende institutioner på dagtilbudsområdet.

Sag: EMN-2024-035206
Dokumentnummer:
13750641

Sagsbehandler:
Randi Theill Reimann

3. Hvilke ændringer indebærer forslaget?

Forslaget fra Radikale Venstre indeholder tre delforslag:

1. at der udarbejdes en vejledning i, hvordan en kommunal institution kan overgå til en selvejende,
2. at det ved oprettelsen af nye kommunale institutioner undersøges, hvorvidt private kan være interesserede i at drive disse som selvejende, og
3. at der udarbejdes en vejledning for hvordan en selvejende institution kan oprettes, og at denne gøres tilgængelig på Aarhus Kommunes hjemmeside.

Alle tre forslag medfører en ændring i forhold til den nuværende procedure, hvor nye institutioner oprettes som dagtilbudsafdelinger under eksisterende kommunale dagtilbud, og hvor der ikke foreligger vejledninger om muligheden for oprettelse af selvejende dagtilbud eller omdannelse fra kommunale dagtilbudsafdelinger til selvejende dagtilbud.

Det vurderes dog, at vejledningerne kan udarbejdes uden et større ressourceforbrug, hvorimod annoncering efter private aktører til drift af nye institutioner vil være mere ressourcetungt. Dette findes inden for Børn og Unges økonomiske ramme.

28. februar 2025
Side 2 af 2

Det bemærkes, at der pt. er forhandlinger i gang med henblik på at revidere de gældende driftsaftaler, særligt vedrørende bygningsforhold efter etablering af Aarhus Ejendomme.

Det forventes, at forhandlingerne bliver afsluttet i løbet af sommeren 2025, og det vurderes, at forhandlingerne ikke umiddelbart får betydning for det stillede forslag.

4. Økonomiske konsekvenser af forslaget

Budget og Regnskab vurderer, at forslaget ikke umiddelbart medfører en væsentlig øget økonomisk udgift, idet økonomien i selvejende og kommunale dagtilbud følger samme tildelingsmodel. Det bemærkes dog, at der er øgede udgifter til ledelse i selvejende dagtilbud, da disse er mindre, samt at der opleves større administrativt ressourceforbrug for de selvejende dagtilbud, ligesom der er større udfordringer med selve styringen af økonomien.

Aarhus Ejendomme har i deres bemærkninger ligeledes anført, at der opleves øgede administrative ressourcer forbundet med selvejende dagtilbud.

5. Videre proces og kommunikation

Hvis udkastet til byrådsindstillingen godkendes, vil indstillingen efterfølgende sendes til behandling i byrådet.

Børn og Unge vil efterfølgende i samarbejde med Aarhus Ejendomme udarbejde en konkret procedure for, hvordan delforslag nr. 2 kan gennemføres. Denne procedure vil ligeledes blive forelagt først chefgruppen og efterfølgende rådmanden.

Indstilling

Til Aarhus Byråd via Magistraten
Fra Børn og Unge
Dato Dato for fremsendelse

Svar på forslag fra RV om bedre balance mellem kommunale og selvejende institutioner på dagtilbudsområdet

1. Resume

Byrådet behandlede den 4. december 2024 et forslag fra Radikale Venstre om Børn og Unges understøttelse af oprettelse af flere selvejende dagtilbud i Aarhus Kommune ved,

- at udarbejde en vejledning til, hvordan en kommunal institution kan overgå til en selvejende
- ved oprettelsen af nye institutioner at undersøge, om private kan være interesserede i at drive disse som selvejende, og
- på kommunens hjemmeside at udarbejde en vejledning til hvordan en selvejende institution kan oprettes.

Børn og Unge kommer i denne indstilling med bemærkninger til forslaget.

2. Beslutningspunkter

Det indstilles:

At 1) Børn og Unge udarbejder en vejledning om muligheden for omdannelse af en kommunal dagtilbudsafdeling til et selvejende dagtilbud.

At 2) der ved etablering af nye kommunale institutioner skal annonceres efter private aktører, der kan drive institutionen som et selvejende dagtilbud.

Svar på forslag fra RV om bedre balance mellem kommunale og selvejende institutioner på dagtilbudsområdet

At 3) Rådmanden for Børn og Unge bemyndiges til at godkende processen for annoncering.

At 4) Børn og Unge udarbejder en vejledning om muligheden for at etablere et selvejende dagtilbud.

3. Hvorfor fremsendes indstillingen?

Radikale Venstre har stillet forslag om, at Børn og Unge understøtter oprettelsen af flere selvejende dagtilbud i Aarhus Kommune.

Baggrunden for forslaget er bl.a. forslagsstillers ønske om at skabe bedre balance mellem antallet af kommunale og selvejende institutioner for bl.a. at give kommunens forældre flere valgmuligheder mellem institutioner, sikre tilstedeværelsen af alternative tilbud, samt sikre at der fortsat kan tiltrækkes og fastholdes uddannet personale i kommunens dagtilbud.

Børn og Unge har haft indstillingen til kommentering hos Foreningen af Selvejende dagtilbudsledere i Aarhus samt Aarhus Ejendomme. Disses bemærkninger er vedlagt som bilag 4 og 5.

4. Hvilken værdi skabes for borgere og samfund?

Forslagsstiller peger bl.a. på, at en selvejende institution giver mulighed for, at driften tilrettelægges efter institutionens egne ønsker, idet de selvejende institutioner har flere frihedsgrader, og dermed kan effektivisere driften på en anden måde end de kommunale.

Børn og Unge bemærker, at et selvejende dagtilbud har en driftsaftale med kommunen, som overlader ansvaret for driften til bestyrelsen. Det betyder, at bestyrelsen ansætter og afskeder personale, ligesom bestyrelsen sammen med lederen og medarbejderne har mulighed for at tilrettelægge driften, pædagogikken og indholdet af barnets hverdag.

Svar på forslag fra RV om bedre balance mellem kommunale og selvejende institutioner på dagtilbudsområdet

Dette sker dog under ansvar af den driftsaftale, der er indgået med Aarhus Kommune, som der føres løbende tilsyn med, ligesom dagtilbuddet skal overholde dagtilbudsloven samt de retningslinjer for institutionsdrift mv., som byrådet vedtager, herunder også Børne- og Ungepolitikken.

Børn og Unge bemærker i relation til, om forslaget kan medføre flere valgmuligheder for forældre i kommunen, at selvejende dagtilbud indgår i den kommunale forsyning på dagtilbudsområdet, og at der anvises til kommunale og selvejende dagtilbud på lige fod afhængig af kapacitet i distriktet.

Forældrene kan altid ønske et specifikt dagtilbud – både kommunalt og selvejende – men de er aldrig garanteret at få deres ønske opfyldt. At forældrene får bedre valgmuligheder til at ønske institutioner, er derfor ikke det samme, som at forældrene får bedre valgmuligheder for at få tilbudt en selvvalgt ønskeplads, hvis de søger under pasningsgarantien.

Ved byrådets behandling af forslaget den 4. december 2024 blev det endvidere anført, at der i selvejende institutioner er bedre trivsel – også hos personalet – og at det dermed er lettere at rekruttere til selvejende institutioner.

Børn og Unge oplyser, at selvejende dagtilbud i flere målinger gennemsnitligt scorer højere end kommunale dagtilbud. Der henvises til bilag 2.

Børn og Unge har dog ikke kvantitative data på, om det er lettere at rekruttere personale til selvejende dagtilbud.

5. Hvad, hvem og hvordan?

I Aarhus Kommune er dagtilbudsområdet organiseret i kommunale og selvejende dagtilbud samt private institutioner. De kommunale dagtilbud er opdelt i flere afdelinger, hvor de selvejende dagtilbud oftest kun består af én afdeling.

I øjeblikket er fordelingen 25 selvejende dagtilbud, bestående af 30 afdelinger og 35 kommunale dagtilbud bestående af 267 afdelinger. Der er 9 private institutioner.

Fordelingen af børn de seneste år ses her:

Børn i dagtilbud pr.:	1/1 2021		1/1 2022		1/1 2023		1/1 2024		1/1 2025	
	antal	procent	antal	procent	antal	procent	antal	procent	antal	procent
Kommunale	17.210	89,0	16.980	89,1	17.008	89,1	16.989	89,1	16.806	88,7
Private	624	3,2	624	3,3	609	3,2	626	3,3	642	3,4
Selvejende	1.494	7,7	1.461	7,7	1.474	7,7	1.454	7,6	1.489	7,9
Tilmeldte børn i alt	19.328	100	19.065	100	19.091	100	19.069	100	18.937	100

Omdannelse af eksisterende kommunale dagtilbud til selvejende dagtilbud

En mulighed for at understøtte flere selvejende dagtilbud er, at flere kommunale dagtilbud ønsker at blive selvejende, og at byrådet godkender ønsket herom. Kommunen kan dog ikke pålægge en dagtilbudsafdeling at blive selvejende.

Det seneste eksempel på et kommunalt dagtilbud, der er overgået til at være selvejende, er Valnødden i Mårslet, der i 2014 ansøgte herom, hvilket samtlige forældre og personale var enige i. Baggrunden for Valnøddens ansøgning var et ønske om at fastholde en reduceret åbningstid, hvilket byrådet også godkendte.

Ved en overgang fra kommunal dagtilbudsafdeling til selvejende dagtilbud vil der være tale om en virksomhedsoverdragelse, jf. loven herom. Det betyder, at det selvejende dagtilbud overtager medarbejderne i den kommunale institution.

Det bemærkes ligeledes, at det må være en klausul i den enkelte godkendelsesproces, at de eksisterende lokaler kan gå med over i den selvejende konstruktion.

Ved kommunale institutioner i lejemål skal udlejeren godkende, at det selvejende dagtilbud får en brugsret til leje-

Svar på forslag fra RV om bedre balance mellem kommunale og selvejende institutioner på dagtilbudsområdet

målet. Dette medfører, at der foreligger et nyt lejeforhold, hvilket kan betyde, at udlejer samtidig vil kræve andre vilkår i lejekontrakten ændret, hvilket kan medføre meromkostninger for kommunen.

Børn og Unge indstiller, at der udarbejdes en vejledning om muligheden for omdannelse fra kommunalt til selvejende dagtilbud.

Annoncering af muligheden for etablering af et selvejende dagtilbud ved oprettelse af en ny kommunal institution

Børn og Unge har hidtil opfyldt pasningsgarantien ved at udbygge kommunale dagtilbud ud fra aktuelle børneprogner. Der har ikke været praksis for at iagttage pasningsgarantien ved at indgå nye aftaler med selvejende dagtilbud.

Nye institutioner etableres således, når der er et kapacitetsbehov.

Når byrådet har truffet beslutning om at etablere en ny institution på baggrund af børneprogner og kapacitetsbehov, er det Børn og Unges vurdering, at der vil være hjemmel til, at der her annonceres om muligheden for, at private kan byde ind på driften heraf som selvejende dagtilbud. Dette dog under den forudsætning, at institutionen, såfremt ingen byder ind, eller de interesserede ikke lever op til de kommunalt stillede krav, vil indgå som dagtilbudsafdeling i et kommunalt dagtilbud. Vurderingen er kvalificeret ved Borgmesterens Afdeling.

Børn og Unge vurderer, at ovenstående ikke umiddelbart vil være udbudspligtigt, jf. udbudslovens § 12.

Det følger dog af almindelig god forvaltningsskik, at der er aktiv åbenhed omkring kommunens ønske om at indgå driftsaftale med selvejende dagtilbud, da der hidtil ikke har været tradition herfor. Dette vil f.eks. kunne ske ved annoncering på kommunens hjemmeside.

Børn og Unge bemærker, at der i Københavns Kommune anvendes en tilsvarende proces, som den ovenfor nævnte.

Svar på forslag fra RV om bedre balance mellem kommunale og selvejende institutioner på dagtilbudsområdet

Det er Københavns Kommunes oplevelse, at det i annonceringsprocessen oftest vil være paraplyorganisationer, der byder ind på driften, og ikke lokale forældre i området.

I praksis betyder dette, at det er paraplyorganisationen, som opstarter institutionen, hvorefter forældre i institutionen overtager bestyrelsesansvaret, når institutionen er i drift med børn og forældre.

Det forventes umiddelbart, at det samme vil gøre sig gældende, hvis en tilsvarende annonceringsmodel indføres i Aarhus Kommune, således at driftsoverenskomsten indgås med den selvejende institution, hvor bestyrelsen i en vis opstartsperiode vil udgøres af paraplyorganisationen, hvorefter forældrene overtager bestyrelsesansvaret i overensstemmelse med dagtilbudslovens § 14.

Børn og Unge indstiller, at der fremtidigt sker annoncering som beskrevet, men bemærker i relation hertil, at der ved en søgning i Aarhus Kommunes ESDH-system ikke umiddelbart er fremfundet direkte henvendelser fra forældre inden for de seneste 10 år, som har været interesserede i at oprette nye selvejende dagtilbud. Som det også fremgår af bilag 4, har Børn og Unge dog modtaget en henvendelse fra det selvejende dagtilbud Børnebåndet i 2019 om muligheden for udvidelse, ligesom Børn og Unge i 2021 haft en indledende dialog med FOBU (en paraplyorganisation for selvejende og private daginstitutioner), der havde henvendt sig vedrørende muligheden for at etablere flere selvejende dagtilbud i kommunen.

Udarbejdelse af vejledning om etablering af selvejende dagtilbud

Børn og Unge indstiller, at der udarbejdes en vejledning som foreslået.

Børn og Unge bemærker dog, at det er byrådet, der beslutter, om kommunen vil indgå en driftsaftale med selvejende institutioner – og i givet fald hvilke – for at opfylde forpligtelsen til at levere det nødvendige antal pladser og dagtilbud. Kommunen er ifølge dagtilbudsloven ikke forpligtet til at oprette selvejende dagtilbud, men er alene forpligtet til at påse, at der er det nødvendige antal pladser i forhold til pasningsgarantien.

Børn og Unge bemærker ligeledes, at såfremt private aktører herudover ønsker at oprette en institution, kan de henvises til muligheden for etablering af en privat institution, hvor der er retskrav på godkendelse, forudsat de relevante krav opfyldes. Der findes en vejledning herom på Aarhus Kommunes hjemmeside ([Krav til privatinstitutioner for 0-6-årige](#)).

6. Hvilke ressourcer kræves?

Det vurderes umiddelbart, at forslaget ikke medfører en væsentlig øget økonomisk udgift, idet økonomien i selvejende og kommunale dagtilbud følger samme tildelingsmodel. Det bemærkes dog, at der er øgede udgifter til ledelse i selvejende dagtilbud, da disse er mindre, samt at der opleves et større administrativt ressourceforbrug for de selvejende dagtilbud, ligesom der er større udfordringer med selve styringen af økonomien, jf. bilag 3.

Aarhus Ejendomme oplever ligeledes øgede administrative ressourcer forbundet med selvejende dagtilbud, jf. bilag 5.

Herudover vil der være øgede administrative ressourcer forbundet med udarbejdelse af materiale til brug for annoncering, gennemgang af indkomne henvendelser samt forberedelse af byrådsbehandling af spørgsmålet om tildeling/organisering, som afholdes inden for Børn og Unges økonomiske ramme.

Svar på forslag fra RV om bedre balance mellem kommunale og selvejende institutioner på dagtilbudsområdet

7. Hvordan følges der op?

Såfremt byrådet ønsker at gå videre med forslaget, vil Børn og Unge i samarbejde med Aarhus Ejendomme udarbejde et udkast til en konkret proces for annoncering ved etablering af nye institutioner. Børn og Unge vil herefter forelægge denne til rådmandsgodkendelse.

Beslutning om organisering af de nyetablerede institutioner som selvejende dagtilbud vil blive forelagt byrådet i overensstemmelse med den gældende kompetencefordeling.

Thomas Medom

/

Tanja Nyborg

Bilag

- Bilag 1 Beslutningsforslag
- Bilag 2 Sammenligning af målingsresultater
- Bilag 3 Økonomien i selvejende dagtilbud
- Bilag 4 Bemærkninger fra Foreningen af Selvejende dagtilbudsledere i Aarhus
- Bilag 5 Bemærkninger fra Aarhus Ejendomme

Tidligere beslutninger

Beslutningsforslag vedr. Forslag fra RV om bedre balance mellem kommunale og selvejende institutioner på dagtilbudsområdet, Byrådsmødet den 4. december 2024, pkt. 26

Byrådsbeslutning vedr. omdannelse af Valnødden fra kommunal til selveje, Byrådsmødet den 19. november 2014, pkt. 7

Sagsnummer: EMN-2024-035206

Antal tegn: 12.021

Administration og Rådgivning

Sagsbehandler: Randi Theill Reimann

Tlf.: 26 64 00 54

Forslag fra Radikale Venstre om bedre balance mellem kommunale og selvejende institutioner på dagtilbudsområdet i Aarhus Kommune

Historisk set har Aarhus Kommune haft børneinstitutioner præget af mangfoldighed i form af forskellige menneskelige og pædagogiske ståsteder, både kommunale og selvejende. Fælles for dem er, at de har arbejdet inden for de overordnede lovgivningsmæssige og økonomiske rammer. Vi ser det som en stor styrke, at vi har forskellige institutionstyper, der alle har et stort pædagogisk og ledelsesmæssigt råderum til at planlægge og sikre et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø, som fremmer børnenes trivsel, sundhed, udvikling og læring.

De seneste mange år er der i overvejende grad blevet oprettet kommunale institutioner, for ikke at sige udelukkende kommunale institutioner. Det er naturligvis ikke et problem i sig selv, da Aarhus er en by i kraftig vækst, selvom vi har oplevet faldende børnetal for tiden. I Radikale Venstre vil vi gerne give forældre flere valgmuligheder, når de skal vælge en daginstitution til deres barn. Det er derfor vigtigt, at det tydeliggøres, hvilke muligheder forældre har i forhold til at vælge en selvejende institution, eller hvordan de kan oprette en selvejende institution.

I dag går omkring 90% af børnene i kommunal daginstitution, ca. 8% går i selvejende institution, mens resten går i private dagtilbud. En selvejende institution giver mulighed for, at driften tilrettelægges efter institutionens egne ønsker, og dermed sikres tilstedeværelsen af alternative dagtilbud, som f.eks. bygger på en bestemt pædagogik, musik eller natur. Der er ingen tvivl om, at de selvejende institutioner har flere frihedsgrader, og dermed kan driften effektiviseres på en helt anden måde end de kommunale. Ofte er de selvejende institutioner også mindre, hvilket kan være fordelagtigt, hvis man har et barn, der kræver særlig opmærksomhed. De skaber således et grundlag for, at børn kan vokse op i trygge rammer baseret på barnets og forældrenes egne behov. Mange af institutionerne har vist, at fundamentet for den gode institution er en stærk kultur, uddannede pædagoger og en synlig leder på gulvet. En større andel af selvejende institutioner kan derfor være med til at sikre forældrenes selvbestemmelse og valgmuligheder i Aarhus Kommune.

Derudover kan forslaget være med til at sikre, at vi forsat kan tiltrække og fastholde uddannet personale til vores daginstitutioner.

Radikale Venstre ønsker derfor med dette forslag at sikre, at der forsat oprettes selvejende institutioner og at skabe en bedre balance mellem selvejende og kommunale institutioner i Aarhus Kommune.

Derfor foreslår Radikale Venstre, at:

1. Børne- og Ungeforvaltningen opdaterer/udarbejder en vejledning i, hvordan en kommunal institution kan overgå fra kommunal til selvejende institution.
2. Børne- og Ungeforvaltningen, når der skal oprettes nye børnegrupper på dagtilbudsområdet 0 til 6 år, undersøger, om der er grupper, der vil være interesserede i at oprette dem som selvejende institutioner.

3. Børne- og Ungeforvaltningen udarbejder en vejledning for grupper af forældre eller organisationer, der ønsker at oprette en selvejende institution, som er let tilgængelig på Aarhus Kommunes hjemmeside.

Stillet af Radikale Venstres byrådsgruppe:

Mahad Yussuf (Ordfører), Metin Lindved Aydin, Polly Dutschke og Rabih Azad-Ahmad

Bilag 2

Fra [Klik her for at angive tekst.](#)

Dato [Klik her for at angive en dato.](#)

Bilag til byrådsindstilling

Tabellen sammenligner forskellige nøgleindikatorer for henholdsvis selvejende og kommunale dagtilbud baseret på data fra 2022-24. Den viser forskelle i medarbejder- og ledertrivsel, sygefravær, andel uddannet personale, personaleomsætning, normeringer, kvalitetsvurderinger, børns trivsel og udvikling samt forældretilfredshed. Data er hentet fra APV 2024, den landsdækkende brugertilfredshedsundersøgelse på dagtilbudsområdet (gennemført af Indenrigs- og Sundhedsministeriet), Samspil samt Børn og Unges eget ledelsesinformationssystem. Datakilder og definitioner er nærmere beskrevet i forklaringsteksten i tabellen i bilaget.

Indikator	Selvejende dagtilbud	Kommunale dagtilbud	Forklaring
Medarbejdertrivsel Gennemsnitlig trivsel blandt medarbejdere	73	68	Opgørelsen viser den gennemsnitlige trivsel blandt medarbejdere. Data fra APV trivselsundersøgelsen, som blev gennemført i oktober 2024. Score fra 0-100 point, hvor en høj score er positivt. En forskel på 5 point eller mere siges at

			være en mærkbar forskel.
<p>Ledertrivsel</p> <p>Gennemsnitlig trivsel blandt ledere</p>	80	70	<p>Opgørelsen viser den gennemsnitlige trivsel blandt ledere. Data fra APV trivselsundersøgelsen, som blev gennemført i oktober 2024.</p> <p>Score fra 0-100 point, hvor en høj score er positivt. En forskel på 5 point eller mere siges at være en mærkbar forskel.</p>
<p>Sygefravær</p> <p>Samlet gennemsnitligt antal sygefraværsdage i perioden december 2023 til november 2024</p>	14,2 dage	16,4 dage	<p>Opgørelsen viser det gennemsnitlige antal sygefraværsdage pr. fuldtidsansat i perioden december 2023 til november 2024. Der foreligger endnu ikke tal for hele kalenderåret 2024 pga. overgang til nyt lønsystem.</p> <p>Bemærk, at opgørelsen kun omfatter omkring halvdelen af de selvejende dagtilbud (som Børn og Unge er lønførende for).</p>
<p>Uddannet personale</p> <p>Andel af personale med pædagogisk uddannelse</p>	63 %	58 %	<p>Opgørelsen viser andelen af personale med pædagogiske opgaver, der har en pædagogisk uddannelse opgjort for perioden januar 2024 til oktober 2024. Statistikken er baseret på Danmarks Statistiks definition af normeringer i</p>

			<p>daginstitutioner. Der foreligger endnu ikke tal for hele kalenderåret 2024 pga. overgang til nyt lønsystem.</p> <p>Bemærk, at opgørelsen kun omfatter omkring halvdelen af de selvejende dagtilbud (som Børn og Unge er lønførende for).</p>
<p>Personaleomsætning Personaleomsætning blandt pædagoger</p>	27 %	20 %	<p>Andel pædagoger, som har skiftet ansættelsessted i løbet af året opgjort pr. 1. november 2024.</p> <p>Bemærk, at opgørelsen kun omfatter omkring halvdelen af de selvejende dagtilbud (som Børn og Unge er lønførende for).</p>
<p>Normeringer Antal børn pr. voksen</p>	<p>Vuggestue: 3,01 Børnehave: 5,95</p>	<p>Vuggestue: 2,98 Børnehave: 5,82</p>	<p>Opgørelsen viser forholdet mellem antallet af børn og antallet af ansatte med pædagogiske opgaver i dagtilbuddet opgjort for perioden januar 2024 til oktober 2024. Statistikken er baseret på Danmarks Statistiks definition af normeringer i daginstitutioner. Der foreligger endnu ikke tal for hele kalenderåret 2024 pga. overgang til nyt lønsystem.</p> <p>Bemærk, at opgørelsen kun omfatter omkring halvdelen af de selvejende dagtilbud (som Børn og Unge er lønførende for).</p>

			jende dagtilbud (som Børn og Unge er lønfør-ende for).
<p>Kvalitetsvurdering</p> <p>Overordnet vurdering af kvaliteten af den pædagogiske praksis fra det uvildige tilsyn i dagtilbud</p>	<p>Fasthold pædagogisk praksis: 31 %</p> <p>Juster pædagogisk praksis: 55%</p> <p>Ændr pædagogisk praksis: 10%</p> <p>Skærpet tilsyn ved bekymring: 3%</p> <p>Skærpet tilsyn ved alvorlig bekymring: 0%</p>	<p>Fasthold pædagogisk praksis: 23 %</p> <p>Juster pædagogisk praksis: 64%</p> <p>Ændr pædagogisk praksis: 11%</p> <p>Skærpet tilsyn ved bekymring: 3%</p> <p>Skærpet tilsyn ved alvorlig bekymring: 0%</p>	<p>Opgørelsen viser de overordnede kvalitetsvurderinger fra det uvildige tilsyn i dagtilbud i 2023 og 2024.</p> <p>Der anvendes tre kategorier til vurderingen af kvaliteten i alle afdelinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fasthold pædagogisk praksis: Høj kvalitet i pædagogisk praksis, der imødekommer og stimulerer alle børns behov - Juster pædagogisk praksis: God pædagogisk praksis, som med justeringer kan imødekomme og stimulere alle børns behov <p>Ændr pædagogisk praksis: Svingende kvalitet i pædagogisk praksis, som kræver ændringer for at imødekomme og stimulere alle børns behov.</p> <p>Derudover kan en afdeling udtaget til skærpet tilsyn ved hhv. bekymring eller alvorlig bekymring for kvaliteten af den pædagogiske praksis.</p>
<p>Børns trivsel og udvikling</p> <p>Andel børn, der 'i høj grad' eller 'i</p>	75%	81%	<p>Opgørelsen viser andelen af børn, hvor medarbejderne har observeret og vurderet, at de 'i</p>

meget høj grad' er i god trivsel og udvikling			høj grad' eller 'meget høj grad' er i god trivsel og udvikling i relation til de seks læreplanstemaer samt relationer og samspil. Data fra Samspil.
Forældretilfredshed Andel forældre, som samlet set er 'tilfreds' eller 'meget tilfreds' med deres barns daginstitution	92 %	85 %	Opgørelsen viser andelen af forældre, som samlet set er 'tilfreds' eller 'meget tilfreds' med deres barns daginstitution. Data fra den landsdækkende brugertilfredshedsundersøgelse på dagtilbudsområdet 2022.

Bilag 3

Fra [Klik her for at angive tekst.](#)

Dato [Klik her for at angive en dato.](#)

Budgettildeling til selvejende dagtilbud

Budgettet til et selvejende dagtilbud og et kommunalt dagtilbud følger samme tildeling, hvor der er samme model for budget til pædagogisk personale, mens der er mindre forskelle i tildelingen til ledelse.

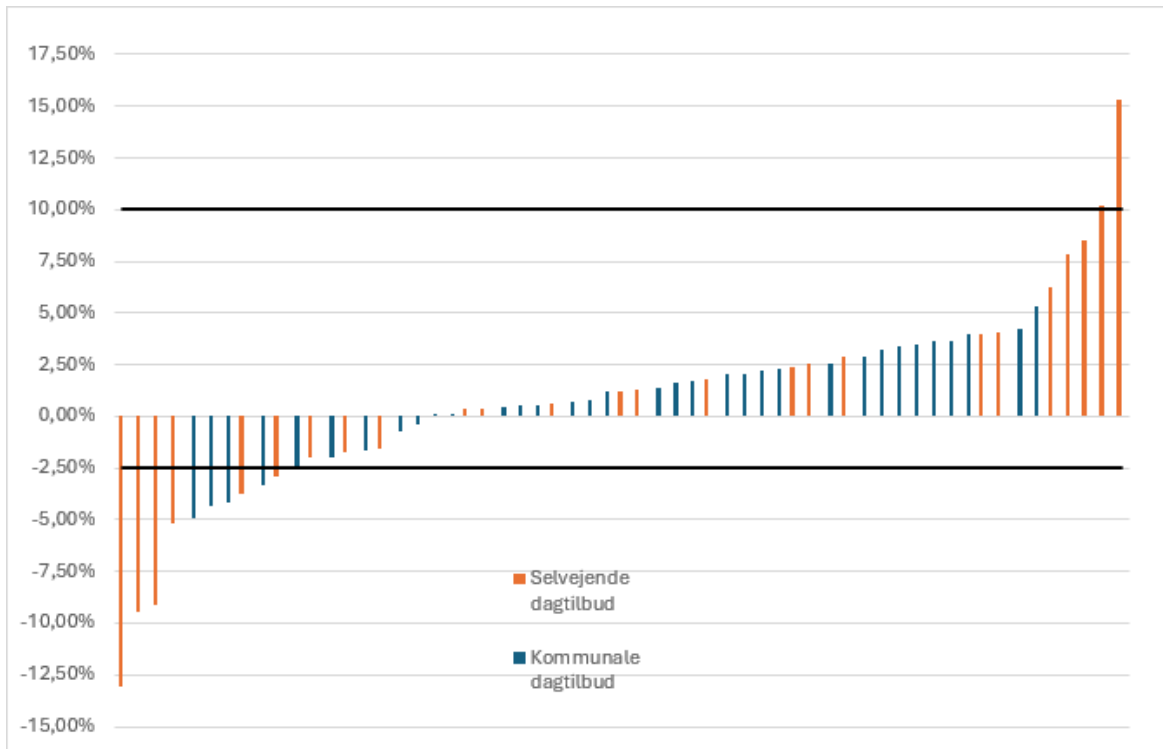
En modelberegning viser, at budgettet er større til en børnehave med 40 børn, hvis den er selvejende, end hvis den er en afdeling i et kommunalt dagtilbud med 13 afdelinger. Forskellen ligger i budgettet til ledelse, hvor børnehaven tildeles 124.208 kr. mere til ledelse som selvejende institution end den ville tildeles som en afdeling i et kommunalt dagtilbud.

Forskellen kunne være anderledes, hvis sammensætningen af børn i det kommunale dagtilbud var anderledes, men beregningen viser, at det er lidt dyrere at drive små dagtilbud.

Samtidig viser regnskabstallene tegn på, at det er vanskeligere at økonomistyre de mindre enheder, som de selvejende også er økonomisk set. Som en gennemsnitsbetragtning har de kommunale dagtilbud en større opsparing end de selvejende, mens en større andel af de selvejende dagtilbud har gæld og herunder er der også en større andel af de selvejende dagtilbud med gæld udover udsvingsgrænsen på 2,5 procent af budgettet. Figur 1 viser den akkumulerede status (opsparing/gæld) for de selvejende og kommunale dagtilbud i forhold til deres budget. De tilladte udsvingsgrænser i Børn og Unge for akkumuleret gæld er -2,5 procent og for akkumuleret opsparing +10 procent, og er markeret med en vandret sort streg (i den økonomiske

politik, der gælder for Børn og Unge som samlet enhed, er udsvingsgrænserne på +/- 2,5 procent).

Figur 1 Akkumuleret status 2024 i procent af budget for selvejende og kommunale dagtilbud

Som det fremgår af figuren herover, er de økonomiske udsving relativt set større for de selvejende dagtilbud end for de kommunale dagtilbud. Det ses ved, at de yderste søjler i figuren i begge sider er selvejende dagtilbud, med henholdsvis gæld (til venstre) og opsparing (til højre) udover de tilladte udsvingsgrænser. En større andel af de kommunale dagtilbud holder sig inden for udsvingsgrænserne og de relative økonomiske udsving er mindre end for de selvejende dagtilbud.

Tildelingen af budget til administration er ens for selvejende og kommunale dagtilbud, men anvendes forskelligt, da de Administrative Fællesskaber varetager administrationen for de kommunale dagtilbud, mens de selvejende selv varetager administrationen. Til den opgave modtager de selvejende med ekstern administration et beløb til administrative opgaver og systemudgifter. I 2025 udgør dette administrationsbidrag 3.711 kr. pr. 0-2-årig og 2.073 kr. pr. 3-5-årig.

For de eksternt administrerede selvejende dagtilbud er der en række administrative processer omkring budgetudmelding og registrering af forbrug i det kommunale årsregnskab, som er forbundet med meradministration. Der er ligeledes en række administrative meropgaver forbundet med de selvejende som ikke administreres eksternt og anvender kommunens systemer. Det drejer sig eksempelvis om håndtering af kompensation for ejendomsskat, arbejdsskadeforsikringer, likviditetsoverførsler og barselsrefusioner.

Disse udgifter er ikke opgjort i kr. Samlet set tyder det ikke på, at de selvejende dagtilbud er billigere at administrere, men en direkte sammenligning er ikke foretaget.

Aarhus d. 20. feb. 2025

Foreningen af Selvejende Dagtilbudslederes (SDL) kommentar til Børn & Unges indstilling til byrådet vedr. Radikale Venstres forslag om bedre balance mellem kommunale og selvejende institutioner på dagtilbudsområdet

I forbindelse med at byrådet skal behandle forslaget fra det Radikale Venstre om bedre balance mellem kommunale og selvejende institutioner på dagtilbudsområdet, har forvaltningen anmodet Foreningen af Selvejende Dagtilbud i Aarhus om at kommentere på forvaltningens indstilling. Vi har samarbejdet med Aafo (Aarhus Forældre Organisation) og FOBU (paraplyorganisation for selvejende dagtilbud i Danmark) om dette.

Vi vil i denne forbindelse gerne sige Radikale Venstre tak for, at de har stillet forslag om bedre balance mellem kommunale og selvejende dagtilbud i Århus.

Der synes i Børn & Unges indstilling at være en underforstået præmis om, at etableringen af alle nye selvejende dagtilbud vil ske ved en direkte henvendelse fra en forældregruppe, men det bør her nævnes, at der også kan være tale om, at et eksisterende selvejende dagtilbud udvider med en afdeling fra enten en kommunal eller en ny etableret afdeling, således at der allerede er en fungerende bestyrelse, en aktiv forældregruppe, administration og ledelse og ikke mindst er en solid erfaring med at drive et selvejende dagtilbud til stede. I de tilfælde, hvor etableringen af et selvejende dagtilbud vil ske fra bunden af, vil dagtilbuddet have mulighed for at blive understøttet af både SDL og FOBU.

Et af de områder hvor Børn & Unge mener, at de selvejende dagtilbud kan være en udfordring for Aarhus Kommune, er i det økonomiske aspekt. Der henvises til, at nogle selvejende dagtilbud har de største procentvise underskud i driften, men tallene viser også, at de selvejende dagtilbud også er de dagtilbud, der har de højeste procentvise overskud. Vi forstår endvidere ikke præmissen for sammenligningen mellem driftsøkonomierne i hhv. kommunale og selvejende dagtilbud. Der synes at være en manglende logik i, at der kan laves en direkte sammenligning mellem et dagtilbud med 13 afdelinger og et med 40 børn. Skal tallene være sammenlignelige må man se på hver enkelt afdeling i det kommunale dagtilbud og holde det op overfor det selvejende.

I forbindelse med en omdannelse af et kommunalt dagtilbud til et selvejende tilbud skriver Børn & Unge, at der ved overgang fra kommunale dagtilbud til selvejende dagtilbud, vil skulle indgås nye lejeaftaler med udlejer. Vi mener ikke, at det nødvendigvis gør sig gældende. Da Aarhus Kommune beholder lejekontrakten, men blot lader et selvejende dagtilbud drive institution derfra, vil der ikke være behov for genforhandling af kontrakten, da kommunen fortsat er lejer.

Børn og Unge beskriver en række mindre administrative opgaver, der er forbundet med selvejende institutioner i sammenligning med driften af kommunale daginstitutioner. I den forbindelse er det vigtigt at

Børnebåndet

Lauge Kochs Vej 2
8200 Århus N
Magro@aarhus.dk
Tel: 41856885

Det Selvejende Dagtilbud Børnebåndet

- Udvikler mennesker med forskellighed

have fokus på at administration af selvejende institutioner generelt er markant billigere end kommunens egen administration. De selvejende institutioner modtager et administrationstilskud på 2,1 procent af kommunens udgifter til drift af daginstitutioner. Dette skal ses i forhold til at kommunens egne administrationsudgifter typisk er over 10 procent ifølge KL's nøgletal. Således vil der frigøres kommunale administrationsudgifter i takt med at der etableres flere selvejende daginstitutioner.

I bilag 2 har Børn & Unge udarbejdet en tabel, der sammenligner kommunale og selvejende dagtilbud på en række forskellige parametre. Vi sætter stor pris på, at Børn & Unge har lavet denne oversigt, da den tydeliggør det, vi allerede havde en formodning om og viser betydningen af selvejende dagtilbud. Selvejende dagtilbud har generelt en meget høj forældretilfredshed, som vi bunder i det store samarbejde med dagtilbuddet. Forældrene har reel indflydelse, og der er kortere afstand mellem dem og ledelsen. Også medarbejdertilfredsheden scorer højt på målingerne. Børn & Unge påpeger i deres indstilling på, at børnetrivslen ligger lavere i de selvejende tilbud end i de kommunale. Dette mener vi forklares med, at vi har 12,2 procent af børnene med vidtgående støtteressourcer og har samtidig, også har en procentvis større andel af sager hos PPR. Mange af de selvejende dagtilbud har tidligere været handicapinstitutioner og har derfor stor erfaring i at arbejde med netop disse børn i udsatte positioner og er dermed med til at løfte den vigtige inklusionsopgave, som netop er den dagsorden "Breder Børnefællesskaber" og "Dagtilbud For Alle" taler ind i.

Der bliver i Børn & Unges indstilling bemærket, at der i de seneste 10 år ikke er blevet rettet henvendelse til forvaltningen om muligheden for at etablere et selvejende dagtilbud i Århus. Dette er ikke tilfældet, idet bestyrelsen i Det selvejende dagtilbud Børnebåndet 20. marts 2019 rettede henvendelse til Børn og Unge rådmand Thomas Medom om muligheden for at udvide dagtilbuddet med institutionen, der var planlagt til at blive etableret på grunden ved det gamle Amts Sygehus. Herudover har både SDL og FOBU i samarbejde været i dialog med Børn og Unge om mulighederne for flere selvejende dagtilbud. SDL og FOBU rettede 1. juni 2021 henvendelse til Børn og Unge rådmand Thomas Medom vedr. drift af den internationale vuggestue på Frederiksbjerg.

Sidst, men ikke mindst, vil vi påpege, at der i indstillingen fra Børn & Unge i resuméet er skrevet, at "*ved oprettelsen af nye kommunale institutioner at undersøge, hvorvidt private kan være interesserede i at drive disse som selvejende*" er en forhåndsforståelse af, at en ny institution altid vil være kommunal som udgangspunkt. Vi mener der bør stå: "*ved oprettelse af nye institutioner...*" (altså udelade "kommunale"), idet det ellers ligger implicit i formuleringen, at man ved oprettelse af nye institutioner tager udgangspunkt i, at der skal oprettes en kommunal institution.

I forhold til annonceringen af muligheden for at etablere et selvejende dagtilbud mener vi, at det i beskrivelsen af, hvad et selvejende dagtilbud er, bør tydeliggøres, hvordan et selvejende dagtilbud adskiller sig fra et kommunalt tilbud. Det skal beskrives, at forældrene ved at vælge et selvejende dagtilbud også får en reel indflydelse på, hvordan dagtilbuddet skal drives, herunder hvilken pædagogik, der skal anvendes i institutionen.

Børnebåndet

Lauge Kochs Vej 2

8200 Århus N

Magro@aarhus.dk

Tel: 41856885

Det Selvejende Dagtilbud Børnebåndet

- Udvikler mennesker med forskellighed

Vi mener, at etableringen af flere selvejende dagtilbud ligger i god tråd med Aarhus Kompasset, der ønsker "Mindre system. Mere borger". Vi kan som selvejende dagtilbud byde ind med et alternativ til de kommunale dagtilbud og dermed give forældrene en mulighed for at have reel indflydelse på bl.a. driften og pædagogikken til fordel for kvaliteten og børnenes trivsel.

På vegne af Foreningen af Selvejende Dagtilbudsledere i Aarhus,

Maiken Grønvall, formand for SDL

Børnebåndet
Lauge Kochs Vej 2
8200 Århus N
Magro@aarhus.dk
Tel: 41856885

Rådhuset, Rådhuspladsen 2, 8100 Aarhus C

07-03-2025

Side 1 af 1

Høringssvar fra Teknik og Miljø, Aarhus Ejendomme

TEKNIK OG MILJØ

Aarhus Kommune

Børn og Unge har bedt Teknik og Miljø, Aarhus Ejendomme om at levere bemærkninger til svar på beslutningsforslag fra RV om bedre balance mellem kommunale og selvejende institutioner.

Teknik og Miljø, Aarhus Ejendomme har følgende opmærksomheder:

Rådhuset, Rådhuspladsen 2
8100 Aarhus C

Helt overordnet kan det bemærkes, at selvejende institutioners ejendomsforhold medfører en øget administrativ opgave for Aarhus Ejendomme i forhold til vedligeholdelse, juridiske aftaler og økonomisk styring, end hvis institutionen er kommunalt drevet. Hvis der fremadrettet er flere selvejende institutioner i kommunen, vil Aarhus Ejendomme skulle finde løsninger på den øgede administration og have en særlig opmærksomhed på de driftsøkonomiske problemstillinger for bygningsporteføljen.

For selvejende institutioner gælder det for eksempel, at der skal indgås brugsaftaler mellem Teknik og Miljø, Aarhus Ejendomme og institutionen.

Der er ligeledes eksempler på, at selvejende institutioner ikke altid at vedligeholder bygningerne tilstrækkeligt, hvilket resulterer i merudgifter for kommunen.

Der er desuden eksempler på driftsmæssige problemstillinger, hvis kun én institution på en matrikel ønsker at blive selvejende. Endelig vil en situation med mange selvejende institutioner vanskeliggøre den optimering af bygningskapaciteten, som Aarhus Byråd har bedt Teknik og Miljø, Aarhus Ejendomme om at varetage.

Med venlig hilsen

Nicolaj Bang
Rådmand

/

Tyge Wanstrup
Forvaltningschef

Punkt 3: Det vilde problem Unges mentale sundhed og trivsel (TN)

Tid: 15 min. Deltagere: Iben Sand Olesen

27. februar 2025

Side 1 af 3

Beslutningsmemo

Emne **Det vilde problem Unges mentale sundhed og trivsel**
Til Rådmandsmøde d. 4. marts 2025

Børn og Unge

Administration og Rådgivning
Aarhus Kommune

1. Hvorfor fremsendes forslaget?

Direktør Tanja Nyborg har sat punktet på dagsordenen for at præsentere status på arbejdet med det vilde problem Unges mentale sundhed og trivsel blandt unge i alderen 15-25 år samt for at drøfte det videre arbejde og retningen herfor.

Sekretariat-Rådhuset

Rådhuspladsen 2
8000 Aarhus C

De vedlagte bilag er nødvendige for sagens behandling.

Direkte telefon: 41 85 90 32

2. Indstilling – hvad skal der tages stilling til?

Med afsæt i de vedlagte bilag og nedenstående afsnit 3 indstilles det, at rådmanden

Sagsbehandler:
Anne Steensgaard
Iben Sand Olesen

- 1) Tager status på arbejdet i 2024 til efterretning (jf. bilag 1)
- 2) Godkender retninger for arbejdet i 2025 (jf. bilag 1 og afsnit 3.1.)
- 3) Godkender at prøvehandlingerne udvikles i henhold til det beskrevne koncept (bilag 2 og afsnit 3.2), herunder at læringseksperimenter kan igangsættes
- 4) Vurderer, om sagen skal fremsendes til udvalgsmøde d. 19. marts, hvor Andreas Rasch deltager og præsenterer Trivselskommissionens anbefalinger

3. Hvilke ændringer indebærer forslaget?

3.1. Arbejdet i 2025

Arbejdet med det vilde problem tager afsæt i de tre kommissorier, som rådmanden vedtog d. 7. maj 2024: Livsmestring og handlekraft, Frirum og fællesskaber samt Gentænk udskolingen og overgangen til ungdomsuddannelser. Kommissorierne sætter den strategiske retning for det fremadrettede arbejde med at realisere missionen om at være fælles om unges mentale sundhed og trivsel. Et centralt element i dette arbejde er at styrke civilsamfundets fællesskaber, da de spiller en afgørende rolle i at forebygge mistrivsel og fremme trivsel blandt unge. Derfor vil der i 2025 være fokus på at mobilisere eksterne aktører, styrke ungeinddragelse og skabe konkrete resultater på tværs af sektorer.

27. februar 2025
Side 2 af 3

De initiativer, der sættes i gang, skal være bæredygtige og opleves autentiske, og derfor er det afgørende, at kommunen ikke placerer sig for bordenden, men i stedet understøtter og faciliterer samarbejdet mellem de mange aktører, der ønsker at bidrage til arbejdet.

Den måde, vi arbejder på, tager derfor afsæt i en collective impact-tilgang, hvor vi ved at samle kræfterne i et stærkere partnerskab mellem civilsamfund, kommune og andre aktører kan gøre det muligt for flere unge at få adgang til meningsfulde fællesskaber.

Der er desuden fokus på tæt koordinering med eksisterende trivselsindsatser for at sikre, at prøvehandlingerne supplerer og understøtter det samlede arbejde med unges trivsel.

Se bilag 1 for information om indsatsen i 2025.

3.2 Prøvehandlinger

I 2025 vil fokus være på, at det skal være nemt og let tilgængeligt for eksterne aktører at blive en del af arbejdet og tage medejerskab for missionen om at være fælles om unges mentale sundhed og trivsel. Aktørerne har travle hverdage, driftsopgaver og uforudsete udfordringer, der kan påvirke samarbejdets tempo. Derfor kræver samarbejdet en balance mellem respekt for deres tid og evnen til at handle, når engagementet er højt.

Der er derfor udviklet et prøvehandlingskoncept, som sikrer en smidig struktur, hvor initiativer kan igangsættes, justeres og realiseres i takt med aktørernes kapacitet. Her er det muligt for aktørerne at lave prøvehandling og læringseksperimenter med støtte fra projektlederen i form af netværk, viden og ressourcer. Denne tilgang sikrer både kortsigtet værdi og langsigtet læring.

Projektlederen har med input fra flere aktører udviklet et dynamisk bruttokatolog af prøvehandling, herunder læringseksperimenter, der kan igangsættes hurtigt og justeres løbende. Se bilag 1.1 – 1.6.

Se bilag 2 samt bilagene 2.1, 2.2 og 2.3 for yderligere information om prøvehandlingskonceptet.

4. Økonomiske konsekvenser af forslaget

Arbejdet med det vilde problem Unges mentale sundhed og trivsel finansieres af tværgående innovationsmidler, som udmøntes i henhold til enten byråds- eller direktørgruppebeslutning til magistratsafdelingerne. Forventningen er, at Børn og Unge i 2025 modtager kr. 400.000 til arbejdet med vilde problemer og innovation, og at der ikke fremover udmøntes flere midler til arbejdet.

Se bilag 1 for yderligere information om disponering af de nuværende midler i årene 2025-2027.

27. februar 2025
Side 3 af 3

5. Videre proces og kommunikation

Afhængigt af rådmandens beslutning, orienteres der om arbejdet på udvalgmøde d. 19. marts, hvor Andreas Rasch deltager og præsenterer Trivselskommissionens anbefalinger.

Arbejdet med at udbrede prøvehandlingskonceptet og igangsætte prøvehandling og læringseksperimenter igangsættes primo marts.

Unge mentale sundhed og trivsel

Dette notat er en status på arbejdet i 2024 med det vilde problem Unge mentale sundhed og trivsel blandt unge i alderen 15-25 år, samt en beskrivelse af de overvejelser og initiativer, der er for arbejdet i 2025

27. februar 2025
Side 1 af 9

Arbejdet tager afsæt i Aarhus Kommunes fælles mission, udviklet i samarbejde med over 200 aktører. For at omsætte missionen til handling har Byrådet godkendt tre strategiske hovedspor¹:

- **Livsmestring og handlekraft:** At give unge værktøjer til at navigere i livets udfordringer.
- **Frirum og fællesskaber:** At skabe rum, hvor unge kan finde støtte og fællesskab.
- **Gentænk udkolingen og overgangen til ungdomsuddannelser:** At sikre bedre overgange og mindre frafald.

Sekretariat-Rådhuset
Rådhuspladsen 2
8000 Aarhus C

Disse spor er udfoldet i tre kommissorier², der sætter den strategiske retning for det fremadrettede arbejde og danner rammen for udviklingen af prøvehandling. Kommissorierne sikrer, at prøvehandlingerne balancerer mellem unges behov og faglige indsigter og udvikles i tæt samarbejde med unge, civilsamfund og kommunale aktører for at styrke mental sundhed og trivsel.

Sagsbehandler:
Iben Sand Olesen
Anne Steensgaard

1. Status på 2024

2024 har været præget af både fremdrift og opbremsninger. Et projektlederskifte og deraf følgende vakance midt på året har forsinket nogle aktiviteter. Ud over arbejdet med eksisterende prøvehandling har 2024 været præget af arbejdet med at styrke de grundlæggende rammer for arbejdet med unges mentale sundhed og trivsel, så det bliver muligt for civilsamfundsaktører at være med i arbejdet. Der er lagt vægt på at udvikle strukturer, der både understøtter samarbejde mellem aktører og sikrer en mere systematisk tilgang til prøvehandling. Fokus har været på at skabe sammenhæng og tydelige processer, så eksterne aktører lettere selv kan igangsætte, følge op på og justere deres indsatser.

Etablering af netværk og mobilisering: For at fremme samarbejdet på tværs af sektorer og for at sikre en fælles dagsorden har projektlederen arbejdet med at opbygge netværk og mobilisere nøgleaktører. Netværksarbejdet er vigtigt for at sikre, at de indsatser, vi skal samarbejde om, bygger på eksisterende ressourcer og

¹ Aarhus Byråd d. 30. august 2023

² Godkendt på rådmandsmøde i MBU d. 7. maj 2024

kompetencer og understøtter en samlet retning for arbejdet med unges trivsel.

Udvikling af rammer for prøvehandlinger: Der har i 2024 været arbejdet med udvikling af et koncept for prøvehandlinger, der sikrer stringens og målrettethed i fremtidige initiativer på en måde, hvor det er nemt for eksterne aktører at være med, og så det ikke bliver et bureaukratisk forhindringsløb at ville bidrage.

I samarbejde med CFIA er der således udviklet en ramme, der understøtter en ensartet tilgang til både design af og opfølgning på prøvehandlinger. Konceptet giver aktører en praktisk metode til at igangsætte, evaluere og justere prøvehandlinger, så de bedst muligt bidrager til den overordnede mission om at styrke unges mentale sundhed og trivsel. Se beskrivelsen af konceptet i særskilt bilag.

27. februar 2025

Side 2 af 9

1.2. Status og næste skridt på igangværende prøvehandlinger

Ungeforankret kommunikation: CFIA har undersøgt, hvordan allerede eksisterende tilbud kan gøres mere tilgængelige og relevante for unge. Undersøgelsen viser, at mange unge oplever det som en udfordring at finde de rette fællesskaber og støttetilbud, fordi informationen er spredt og ikke altid præsenteres i et format, de kan relatere til. Samtidig peger indsigterne fra undersøgelsen på, at unge i højere grad engagerer sig, når information formidles af andre unge, og når kommunikationen er visuelt stærk, lettilgængelig og tilpasset unges medievaner.

Næste skridt 2025:

På baggrund af disse indsigter vil der blive arbejdet med nye initiativer, der styrker ung-til-ung-kommunikation og forbedrer unges adgang til de fællesskaber og støtteordninger, der allerede findes i kommunen.

- **Ungekommunikation og Socialkompasset:** Socialkompasset gentænkes som et hjælp-til-selvhelp-redskab med øget fokus på ung-til-ung-kommunikation og branding, så unge lettere kan finde støtte på egne præmisser.
- **Unge hjælper hinanden med at finde FriRum og fællesskaber:** I samarbejde med FriRum planlægges en prøvehandling, hvor unge via en digital platform kan forbinde event-seekers og event-makers. Formålet er at styrke unges adgang til fællesskaber og gøre det nemmere at finde relevante tilbud gennem unge, der allerede er en del af dem.

Disse initiativer skal sikre, at unge ikke blot får adgang til information om fællesskaber og støtte, men også bliver guidet og inspireret af andre unge, hvilket øger sandsynligheden for, at de engagerer sig i meningsfulde fællesskaber.

Socialbrobygning er et projekt, der skal styrke forbindelsen mellem civilsamfundet og kommunale aktører for at fremme trivsel blandt udsatte unge. Projektets styregruppe³ har afholdt sit første møde, hvor det er besluttet, at Social Sundhed har det overordnede ansvar for projektudviklingen, mens Aarhus Kommune yder støtte via en back-office-funktion.

27. februar 2025
Side 3 af 9

Som en del af arbejdet er der udarbejdet en samarbejdsaftale og et tilskudsbrev, der fastlægger de overordnede rammer for projektet, og som skal sikre en fælles forståelse af opgaver og roller samt skabe en stabil base for den videre udvikling. Samarbejdsaftalen er under løbende tilpasning og forventes genforhandlet i maj, når projektet er nærmere designet.

Næste skridt 2025:

Fokus vil være på at konkretisere målgruppen, styrke projektets forankring i kommunen og sikre, at relevante driftsorganisationer fra MBU, MSO og MSB inddrages efter behov. Derudover vil der være en tæt dialog om, hvordan socialbrobygningen bedst balancerer forebyggende indsatser med støtte til unge med eksisterende udfordringer.

Ny governance-struktur

Det er en præmis for arbejdet med de vilde problemer, at det er samfundsproblemer, som Aarhus Kommune ikke kan løse alene, ligesom vi ikke har retten til at definere problemerne eller løsningen på dem. I 2024 har vi arbejdet på at afdække mulige offentlig/private samarbejdskonstruktioner, hvor vi som kommune lovligt kan indgå på lige fod med andre, og hvor det er andre aktører, der er de drivende kræfter.

Det er ikke helt enkelt at finde en god konstruktion (governance-struktur), der opfylder betingelsen om, at kommunen "bare er med" og deltager på lige fod med andre aktører. Ambitionen er, at der i løbet af 2025 etableres en struktur, der kan styrke samarbejdet mellem unge, civilsamfund og kommune, og som styrker unges medbestemmelse og fremmer fællesskaber og frirum.

Næste skridt 2025:

Der er fortsat behov for at afklare juridiske, økonomiske og organisatoriske rammer, før en konkret model kan fastlægges. Det videre arbejde vil fokusere på at omsætte indsigterne fra arbejdet i 2024 til en bæredygtig struktur, der balancerer kommunal understøttelse med civilsamfundsaktørers engagement og unges egen organisering. Samtidig vil der være fokus på at definere de

³ Styregruppen består af repræsentanter fra Social Sundhed, MSO, MSB, MBU og BSS, Aarhus Universitet

konkrete opgaver og funktioner, som den nye struktur skal varetage, og hvordan den kan spille sammen med allerede eksisterende initiativer. Der laves en særskilt beskrivelse heraf, som indstilles til drøftelse og beslutning i de relevante fora.

27. februar 2025
Side 4 af 9

2. Plan for arbejdet i 2025

I 2025 bevæger vi os fra afdækning og planlægning til implementering og opskalering. Fokus vil være på at mobilisere eksterne aktører, styrke ungeinddragelse og skabe konkrete resultater på tværs af sektorer.

De initiativer, der sættes i gang, skal være bæredygtige og opleves autentiske, og derfor er det afgørende, at kommunen ikke placerer sig for bordenden, men i stedet understøtter og faciliterer samarbejdet mellem de mange aktører, der ønsker at bidrage til arbejdet.

Den måde, vi arbejder på, tager derfor afsæt i en collective impact-tilgang, hvor vi ved at samle kræfterne i et stærkere partnerskab mellem civilsamfund, kommune og andre aktører kan gøre det muligt for flere unge at få adgang til meningsfulde fællesskaber.

2.1. Collective impact – når mange gør lidt og gør en stor forskel Civilsamfundets fællesskaber er afgørende for at forebygge mistrivsel og styrke unges mentale sundhed og trivsel, og det er disse fællesskaber arbejdet i det vilde problem Unges mentale sundhed og trivsel skal være med til at styrke.

Arbejdet med det vilde problem: unges mentale sundhed og trivsel handler om at skabe bedre betingelser for et godt ungeliv gennem stærkere fællesskaber og øget ungeinddragelse. Et stærkt civilsamfund fungerer som en beskyttelsesfaktor for mistrivsel og har til formål at mobilisere flere aktører som en del af løsningen, mens de individrettede trivselsindsatser fortsat, er vigtige og varetages både kommunalt og i partnerskaber med civilsamfundet.

Projektlederens møder med civilsamfundsaktører viser en stor variation i, hvordan de opfatter deres rolle og bidrag til unges mentale sundhed og trivsel. For at skabe en fælles retning gennem en collective impact-tilgang er det afgørende at anerkende og mobilisere disse forskelligartede bidrag, så de samlet kan understøtte arbejdet.

På baggrund af input fra møderne ses et stort potentiale i at arbejde målrettet med at:

- **Skabe netværk:** Samle aktører inden for specifikke sektorer, som kunst og kultur, idræt eller erhverv, for at styrke samarbejde og videndeling.

- **Udvikle viden:** Give aktørerne indsigt i, hvordan deres arbejde bidrager til unges trivsel, øger deres ungeinddragelse og hjælpe dem med at se deres potentiale som en del af den fælles mission.
- **Samarbejde om prøvehandlinger:** Facilitere udvikling og afprøvning af konkrete initiativer i fællesskab, så vi kan skabe målbare forbedringer og lære af erfaringerne undervejs.
- **Sikre ungeinddragelse:** Projektlederen skal understøtte, at unge inddrages aktivt som medskabere af de initiativer, der skal styrke deres trivsel, og sikre, at deres stemmer bliver hørt i udviklingen af nye løsninger.

27. februar 2025
Side 5 af 9

Arbejdet med det vilde problem: unges mentale sundhed og trivsel handler om at styrke fællesskaber og ungeinddragelse for at skabe bedre betingelser for et godt ungeliv. Et stærkt civilsamfund fungerer som en beskyttelsesfaktor mod mistro, mens de individrettede trivselsindsatser fortsat varetages kommunalt og i partnerskaber. Tæt koordinering i MBU og på tværs af magistratsafdelinger skal sikre, at de to tilgange understøtter hinanden uden overlap.

Igangsættelse af nye prøvehandlinger: I 2025 vil fokus være på, at det skal være nemt og let tilgængeligt for eksterne aktører at blive en del af arbejdet og tage medejerskab for missionen om at være fælles om unges mentale sundhed og trivsel. Aktørerne har travle hverdage, driftsopgaver og uforudsete udfordringer, der kan påvirke samarbejdets tempo. Derfor kræver samarbejdet en balance mellem respekt for deres tid og evnen til at handle, når engagementet er højt. Der er derfor udviklet et prøvehandlingskoncept⁴, som sikrer en smidig struktur, hvor initiativer kan igangsættes, justeres og realiseres i takt med aktørernes kapacitet. Her er det muligt for aktørerne at lave prøvehandlinger og læringseksperimenter med støtte fra projektlederen i form af netværk, viden og ressourcer. Denne tilgang sikrer både kortsigtet værdi og langsigtet læring.

Projektlederen med input fra flere aktører har udviklet et dynamisk bruttokatalog af prøvehandlinger, herunder læringseksperimenter, der kan igangsættes hurtigt og justeres løbende. (Se eksempel i bilag 3a)

2.2. Andre initiativer

Samtalesalon er et dialogbaseret event, der samler aktører på tværs af sektorer for at skabe fælles indsigt og handling. Formålet er at omsætte idéer til konkrete prøvehandlinger og udvikle løsninger, der gør en forskel, men også en konkret måde at fastholde den løbende mobilisering på. Gennemgående principper for afholdelse af samtalsaloner er at inddrage unge i udvikling og afvikling, samt at de er så bæredygtige som muligt.

⁴ Prøvehandlingskonceptet er beskrevet i særskilt bilag

Samtalesaloner kan tilpasses forskellige temaer og mål. De forventede temaer i 2025 er:

- *"Sådan Realiserer Vi Prøvehandlinger"*: Fokus på, hvordan aktører kan bidrage og få støtte til at igangsætte prøvehandlinger, med udvikling af en værktøjskasse som resultat. Trykprøvning af, om det udviklede prøvehandlingskoncept er brugbart.
- *"Hele mit liv: Unge fortæller – vi lytter"*: Fokus på unges perspektiver på hele deres liv for at kvalificere arbejdet i kommunen og civilsamfundet.
- *"Forbundet om Unge"*: Et samtaleformat, der samler aktører fra brancher, hvor mange allerede arbejder med unge, såsom kulturbranchen og fritidslivet. Formålet er at styrke samarbejder, øge ungeinddragelse og skabe nye koblingspunkter.

27. februar 2025
Side 6 af 9

I slutningen af 2025 planlægges et "årsmøde", der samler alle aktører, som bidrager eller ønsker at bidrage til arbejdet med unges mentale sundhed og trivsel. Her styrkes fællesskabet, erfaringer udveksles, og nye initiativer, der kan række ind i 2026, kan opstå.

3. Øvrige overvejelser for 2025

Som nævnt markerer 2025 overgangen fra planlægning til implementering, hvor arbejdet bygger videre på ungekommunikation, socialbrobygning og udviklingen af en ny governance-struktur. Samtidig vil initiativer som samtalsaloner, netværksaktiviteter og prøvehandlinger samle flere aktører og understøtte en dynamisk udvikling. For at sikre varig værdi skal indsatserne løbende justeres, læring opsamles, og samarbejdet mellem civilsamfund, kommune og andre sektorer styrkes.

Der er også en række andre overvejelser og perspektiver, som vi skal adressere og forholde os til, og som beskrives i det følgende.

3.1. *Vilde problemers rolle i Børn og Unge*

Den nye projektleder har på sin tur rundt i organisationen mødt stort engagement på tværs af MBU i arbejdet med unges trivsel og mentale sundhed. Fokus er ikke på flere tilbud, men på bedre sammenhæng og samarbejde, særligt inden for frivillige foreninger, fællesskaber og tværsektorielle indsatser.

Fokusområder i MBU med særligt potentiale

På baggrund af input fra møderne ses en særlig værdi i at fokusere på følgende områder:

- *Bidrag med viden til PPR's analyser*: Ved at koble indsigt fra civilsamfundet til PPR's analyser kan grundlaget for mere målrettede og effektive indsatser styrkes.
- *Udvikling af civilsamfundets rolle i Center for Trivsel*: Der er et stort potentiale i at integrere civilsamfundets bidrag mere

systematisk i arbejdet med trivsel, hvilket kan styrke både forebyggende og understøttende initiativer.

- *Fokus på skolevægning*: Skolevægning er en udfordring, der kalder på tværfaglige og innovative løsninger. Civilsamfundet og frivillige kan spille en rolle i at skabe alternative fællesskaber og støtteordninger for unge i sårbare positioner og deres forældre.

27. februar 2025
Side 7 af 9

3.2. Samarbejde mellem Ungepakken og prøvehandling

Ungepakken, der udmønter 3 x 5 mio. kr. fra Budget2023, overlapper flere initiativer under det vilde problem. Der er et tæt samarbejde mellem projektlederen for det vilde problem og programlederen for Ungepakken i MSO. Det er afgørende at balancere Ungepakkens faste rammer med prøvehandlingernes fleksibilitet for at sikre effektiv ressourceudnyttelse og styrke koordineringen mellem indsatserne, så ansvarsfordelingen bliver klar og synergi opnås.

Samtidig er der et fortsat behov for tæt koordinering for at sikre, at de to spor supplerer hinanden bedst muligt. Det kræver løbende dialog og videndeling, så eksisterende ressourcer anvendes strategisk, og nye synergi kan opstå på tværs af de involverede aktører.

3.3. Kommunikation om vilde problemer

Meta-kommunikation om vilde problemer risikerer at overskygge arbejdet med *Unge mentale sundhed og trivsel*. Projektlederen vil derfor i foråret 2025 arbejde videre med, hvorvidt en målrettet kommunikation om Unge mentale sundhed og trivsel med et fælles brand eller logo kan skabe synlighed, signalere retning og styrke samarbejde på tværs af aktører. En stærk visuel identitet kan øge ejerskab blandt aktørerne og gøre det lettere for unge at finde relevante tilbud og fællesskaber.

4. Tidsplan for 2025 (justeres og udbygges løbende)

Forventningen er, at der løbende gennem 2025 igangsættes prøvehandling og læringseksperimenter, som der følges op på og drages læring af. Derudover er der for nuværende lagt følgende overordnede tidsplan, der løbende justeres og udbygges:

TID	AKTIVITETER
1. KVARTAL	<ul style="list-style-type: none">• Afholdelse af første samtalsalon: "Sådan realiserer vi prøvehandling", hvor aktører introduceres til prøvehandlingskonceptet og får støtte til at igangsætte initiativer.• Igangsættelse af prøvehandling baseret på det dynamiske bruttokatalog.• Konkretisering af målgruppe og forankring i Socialbrobygning, herunder inddragelse af relevante driftsorganisationer.

- Videreudvikling af ungekommunikation, herunder første prøvehandling med Socialkompasset.
- 2. KVARTAL**
- Understøttelse af aktørers læringseksperimenter.
 - Afholdelse af tredje samtalesalon: "Forbundet om Unge"
 - Arbejde med juridiske, økonomiske og organisatoriske rammer for governance-strukturen.
- 3. KVARTAL**
- Opdatering af samarbejdsaftale, Socialbrobygning
 - Afholdelse af anden samtalesalon: "Hele mit liv: Unge fortæller – vi lytter"
 - Opsamling af viden fra de første læringseksperimenter til justering af strategiske retninger.
 - Fortsat udvikling af governance-struktur
- 4. KVARTAL**
- Opsamling af resultater fra prøvehandling og samtalesaloner.
 - Fortsat igangsættelse og evaluering af prøvehandling i tæt samarbejde med eksterne aktører.
 - Afholdelse af årsmøde for interessenter med fokus på erfaringsudveksling og opfølgning på collective impact-tilgangen.
 - Planlægning af aktiviteter og prøvehandling for 2026.

27. februar 2025
Side 8 af 9

5. Ressourcer og finansiering

Arbejdet med det vilde problem Unges mentale sundhed og trivsel finansieres af tværgående innovationsmidler, som udmøntes i henhold til enten byråds- eller direktørgruppebeslutning til magistratsafdelingerne. Forventningen er, at Børn og Unge i 2025 modtager kr. 400.000 til arbejdet med vilde problemer og innovation, og at der ikke fremover udmøntes flere midler til arbejdet.

Ved udgangen af 2024 overføres opsparede midler, kr. 3.219.177, som er disponeret efter følgende plan i årene 2025-2027.

	2025	2026	2027	
Projektledelse	775.000	600.000		
Udmøntning af administrative besparelser	120.000			
Bidrag til Social Sundhed (jf. aftale)	100.000			
Mobilisering, inddragelse og materialer	200.000	125.000		
Prøvehandling og civilsamfundssamarbejde	650.000	300.000		
Strategiske samarbejder	150.000	100.000	100.000	
I alt	1.995.000	1.125.000	100.000	3.220.000
	0	0	0	0

Midlerne er ligesom opgaven placeret i Sekretariatet, der løbende følger med i forbruget. Der er desuden en opmærksomhed på, at der er tilstrækkelige medarbejderressourcer til at understøtte prøvehandlingerne, samtidig med at den kommunale involvering holdes begrænset, jf. collective impact-tilgangen. Ved større, strategiske indsatser/projekter kan det blive relevant at samarbejde med fonde, og der er i de kommende år derfor budgetteret med fondsmoms eller anden form for kommunal medfinansiering.

27. februar 2025
Side 9 af 9

Koncept og proces for prøvehandlinger for det vilde problem, Unges mentale sundhed og trivsel.

Unge mentale sundhed og trivsel er et komplekst problem, der kræver nytænkning og eksperimentering. Gennem prøvehandlinger kan vi gennem en fleksibel og systematisk tilgang udvikle og teste løsninger, der kan styrke unges trivsel.

9. februar 2025
Side 1 af 5

Rådmanden for Børn og Unge har besluttet, at der skal igangsættes prøvehandlinger inden for følgende fokusområder:

- Livsmestring og handlekraft
- Frirum og fællesskaber
- Gentænk udskolingen og overgangen til ungdomsuddannelser

Børn og Unge
Administration og Rådgivning
Aarhus Kommune

Der er rådmansgodkendte kommissorier for de tre fokusområder. Det er ikke konkrete arbejdsplaner, men kommissorierne sætter en strategisk retning for udviklingen af prøvehandlinger og sikrer, at unges behov og faglige indsigter bringes i spil i samarbejdet med relevante aktører.

Sekretariat-Rådhuset
Rådhuspladsen 2
8000 Aarhus C

Formålet med dette notat er at præsentere et koncept for arbejdet med prøvehandlinger. Konceptet skal 1) sikre at prøvehandlingerne udvikles systematisk og målrettet, 2) sikre at der bliver fulgt op på erfaringer og læring af prøvehandlingerne, 3) fremme tværgående samarbejde og langsigtede resultater og 4) gøre det enkelt og nemt for interne og eksterne aktører at bidrage til arbejdet med unges mentale sundhed og trivsel.

Sagsbehandler:
Iben Sand Olesen
Anne Steensgaard

Struktureret tilgang til nytænkning

Prøvehandlinger bygger på en missionsorienteret tilgang, hvor unge og civilsamfundsaktører aktivt inddrages som beslutningstagere, mens Aarhus Kommune fungerer som facilitator. Kommunens rolle er ikke at tage styringen, men at skabe rammer og muligheder, der giver aktørerne ejerskab over løsningerne.

Konceptet for prøvehandlinger sikrer en fleksibel og struktureret ramme, der gør det muligt at afprøve idéer, tilpasse løsninger og skabe læring. Med klare processer og principper – herunder et dialogredskab og en procesorienteret evalueringsmetode – balancerer konceptet behovet for frihed og fleksibilitet med en strategisk retning.

Formålet er at skabe et handlerum, hvor løsninger kan testes og justeres hurtigt uden at gå på kompromis med missionen om at styrke unges trivsel.

Tre niveauer af prøvehandlinger

Prøvehandlingerne opdeles i tre niveauer: Læringseksperimenter

(små og hurtige tests), udviklingsinitiativer (mellemstore projekter med fokus på skalerbarhed) og strategiske prøvehandlinger (store tværgående initiativer med langsigtet effekt). Denne struktur sikrer fleksibilitet og mulighed for at adressere forskellige niveauer af kompleksitet

9. februar 2025
Side 2 af 5

Læringseksperimenter er små, fleksible eksperimenter rettet mod hurtig afprøvning og læring. De fokuserer på at afprøve ideer og tilgange i mindre skala for hurtigt at kunne evaluere deres effekt og potentiale. Eksperimenterne kan initieres og ledes af enten unge eller civilsamfundsaktører med støtte fra kommunen. Målet er at fremme unges trivsel, samtidig med at lokale aktører mobiliseres til at engagere sig i løsninger og fællesskaber, der bidrager til unges trivsel.

Disse eksperimenter er ofte præget af lav kompleksitet og hurtige beslutningsgange, hvilket gør dem velegnede til at teste nye idéer uden større risici. Princippet følger tankegangen bag collective impact: Når mange bidrager med lidt, kan det samlet set skabe en stor effekt.

Aktørerne kan få finansiering op til 30.000 kr. til et læringseksperiment.¹

Enkel adgang til midlerne er vigtig, og der arbejdes på at udvikle en ubureaukratisk ansøgningsproces, så små bevillinger hurtigt kan godkendes og understøtte læringseksperimenterne. Processen udvikles i tæt samarbejde med aktørerne for at sikre, at den er både enkel og relevant.

Aktørerne skal udfylde en prøvehandlingsskabelon (se nedenfor), og projektlederen har sammen med sektionslederen i Sekretariatet kompetencen til at godkende finansiering af læringseksperimentet.

Udviklingsinitiativer er mellemstore projekter, der tester og udvikler metoder med fokus på målbare forbedringer i unges trivsel. De er mere omfattende end læringseksperimenter og giver mulighed for at validere løsninger i større skala. Der er fokus på samarbejde med civilsamfundet og ung-ung understøttelse, som skal sikre bæredygtige løsninger, der kan skaleres eller tilpasses bredere anvendelse.

Udviklingsinitiativer er typisk afgrænset i tid og ressourcer og finansieres hovedsageligt inden for eksisterende afdelingsrammer, evt. på tværs af relevante magistratsafdelinger og puljer, afhængigt af det konkrete initiativ.

Strategiske prøvehandlinger er store, tværgående projekter, der adresserer komplekse problemstillinger og kræver koordinering på tværs af sektorer. Projekterne er kendetegnet ved en længere

¹ Finansieres af de tværgående innovationsmidler, som er udlagt til arbejdet med det vilde problem Unges mentale sundhed og trivsel

tidsramme og flere ressourcer, og de har potentiale til at skabe langsigtede og strukturelle ændringer, der fremmer unges trivsel og mentale sundhed.

De strategiske prøvehandlinger kræver ofte betydelig finansiering, som vurderes og prioriteres centralt. Det kan være relevant med fondssamarbejde og -medfinansiering.

9. februar 2025
 Side 3 af 5

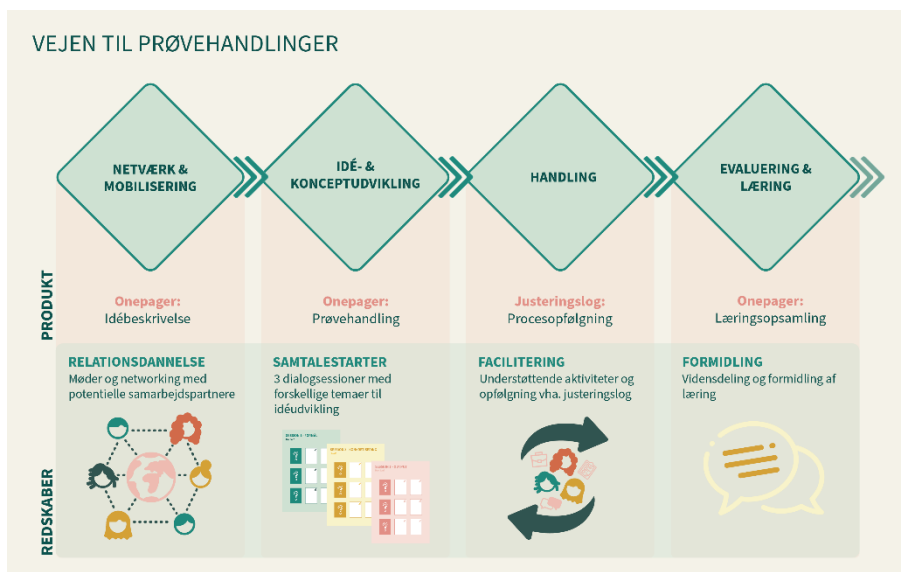
Både udviklingsinitiativer og strategiske prøvehandlinger godkendes i chefgruppen.

Vejen til prøvehandlinger

Alle, der har lyst til at arbejde med en prøvehandling i relation til unges mentale sundhed og trivsel, kan kontakte projektlederen. Projektlederen vil hjælpe med at afgrænse prøvehandlingen og vurdere, om det er et læringseksperiment, et udviklingsinitiativ eller en strategisk prøvehandling.

Prøvehandlinger følger en systematisk proces, der sikrer en klar sammenhæng fra idéudvikling til evaluering og læring. Arbejdet opdeles i fire faser, der hver spiller en afgørende rolle i at skabe meningsfulde og effektive løsninger. Projektlederen tilbyder desuden en værktøjskasse med fleksible redskaber og metoder, der understøtter arbejdet med prøvehandlinger på tværs af faser.

Illustrationen nedenfor viser de fire faser i arbejdet med prøvehandlinger og de tilknyttede redskaber, der understøtter processen

1. Netværk og mobilisering

I denne fase opbygges relationer, og ressourcer mobiliseres blandt unge og civilsamfundsaktører. Relevante problemstillinger identificeres, og idéer dokumenteres i en prøvehandlingsbeskrivelse.

Redskab: One-pager

One-pageren bruges til at beskrive idéer kortfattet og skaber overblik over igangværende og planlagte prøvehandlinger. Skabelonen opdateres løbende og fungerer som en bruttoliste over initiativer. (Se *bilag 2a*)

9. februar 2025
Side 4 af 5

2. Idéudvikling og konceptualisering

Idéer kvalificeres og konkretiseres gennem dialoger og workshops. Screening sikrer, at kun de mest relevante og realistiske idéer går videre.

Redskab: Samtalestarter

Samtalestarteren hjælper med at definere formål, målgruppe og ressourcer for en prøvehandling. Den skaber fælles forståelse og retning blandt aktørerne. (Se *bilag 2a*)

3. Handling

I denne fase testes kvalificerede prøvehandlinger i praksis. Indsatserne tilpasses løbende gennem læringsloops baseret på feedback og observationer, hvilket sikrer fremdrift og relevans.

4. Evaluering og læring

Erfaringer fra prøvehandlingerne dokumenteres og deles for at styrke fremtidige initiativer.

Redskab: Justeringslog

Justeringsloggen bruges til at dokumentere erfaringer og læring løbende. Den sikrer hurtig tilpasning og værdifuld læring på tværs af prøvehandlingerne. (Se *bilag 2a*)

Udover de centrale redskaber tilbyder projektlederen igennem hele processen:

- **Facilitering:** Støtte til workshops, netværksmøder og idéudviklingsforløb for at sikre engagement og kvalitet.
- **Ungeinddragelse:** Sparring og metoder til rekruttering og involvering af en mangfoldig gruppe unge.
- **Netværk og viden:** Adgang til relevante kommunale ressourcer, aktører og eksisterende initiativer samt specialiseret viden om ungeinddragelse og tværsektorielt samarbejde.

Organisatorisk forankring og opfølgning

Projektlederen er indgang og sparringspartner for de aktører, internt og eksternt, der ønsker at lave prøvehandlinger. Det er også projektlederen, der løbende følger op på og har overblik over det, der er i gang, og samler læringen fra de forskellige prøvehandlinger.

Projektlederen er organisatorisk forankret i Sekretariatet på rådhuset og er i løbende dialog med sektionslederen for at sikre smidig prioritering, målrettet brug af ressourcer og løbende justeringer, så indsatsen understøtter missionen om at styrke unges trivsel.

9. februar 2025

Side 5 af 5

Større og strategisk vigtige initiativer drøftes desuden på møder med sektionslederen og direktøren, hvor der tages stilling til, hvorvidt et initiativ skal præsenteres for chefgruppe og rådmanden.

Chefgruppen og rådmanden får status på indsatsen en gang årligt og ved behov, fx ved strategiske prioriteringer, politisk spørgsmål og beslutninger om skalering af indsatser.

Titel...

PRØVEHANDLINGSSPOR

- Livsmestring og handlekraft
- Frirum og fællesskaber
- Gentænk udskolingen og overgangen til ungdomsuddannelser

Aktører, roller, ressourcer:

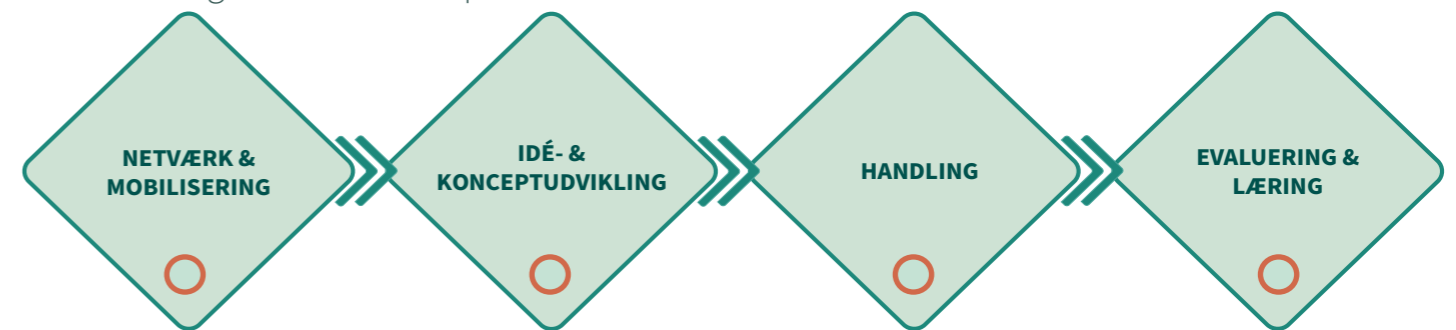
Den centrale udfordring prøvehandlingen tackler:

TYPE AF PRØVEHANDLING (baseret på varighed og strategisk påvirkning)

- Strategisk prøvehandling
- Udviklingsinitiativ
- Læringseksperiment

Beskrivelse:

Prøvehandlingens nuværende processtatus:

Målsætninger/succeskriterier:

Hvad er den nuværende aftale og status på prøvehandlingen?

Format til eksperimentudvikling

- Formatet har 3 overordnede sessioner
- Hver session består af et antal dialogstartende spørgsmålskort
- Hver session skal forberede deltagerne på den efterfølgende session
- Det endelige output efter session 3 skal lede et opsamlende onepager for os, mens den anden parts output defineres under session 1

Session 1

SESSION 1 - FORMÅL

Hvorfor?

Beskrivelse

- WHY-HOW-WHAT
- De forskellige perspektiver ind i problemstillingen
- Brainstorm
- Fælles forståelse

Spørgsmål

- Hvad er det der brænder på?
- Hvad er det for et output vi gerne vil stå med?
- Hvad er det for en forandring vi gerne vil skabe?
- Vil vi ændre et formål?

Session 2

SESSION 2 - KONKRETISERING
Hvad?

Beskrivelse

- De 4 nøgler som diagnosticering
- Aktører
- Bundlinjer – hvor er det fælles
- Samskabelsestypologi

Spørgsmål

- Hvad er den forventede gevinst?
- Hvilke aktører har indflydelse?
- Hvem er målgruppen?
- Er det nogen andre der skal have magten?

Session 3

SESSION 3 - OUTPUT

Hvordan?

?		
?		
?		

Beskrivelse

- Indkredsning af hvad det er vi vil sammen og hvordan
- Roller
- Videre forløb/proces

Spørgsmål

- Hvad er det vi gerne vil sammen?
- Kan vi definere detaljerne nøjere?

CFIA

UNGES MENTALE SUNDHED OG TRIVSEL JUSTERINGSLOG

Projekt navn:

Logtager:

Dato:

Beskriv justeringen:

Forandrer justeringen prøvehandlingens ressourcebehov? Hvis ja, beskriv hvordan:

Beskriv hvorfor I laver justeringen:

Hvem identificerede behovet for justeringen?

Brugeren

Ledelsen

Ekstern partner

Teamet

Politisk

Hvem besluttede og initierede justeringen endeligt?

Titel...

PRØVEHANDLINGSSPØR

- Livsmestring og handlekraft
- Frirum og fællesskaber
- Gentænk udskolingen og overgangen til ungdomsuddannelser

Aktører, roller, ressourcer:

Den centrale udfordring prøvehandlingen tackler:

TYPE AF PRØVEHANDLING (baseret på varighed og strategisk påvirkning)

- Strategisk prøvehandling
- Udviklingsinitiativ
- Læringseksperiment

Beskrivelse:

Prøvehandlingens nuværende processtatus:

Målsætninger/succeskriterier:

Hvad er den nuværende aftale og status på prøvehandlingen?

Punkt 4: Forberedelse af byrådsmødet den 12. marts 2025

Punkt 5: Evt.